

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. II. Omnis Episcopus, etiam excommunicatus, suspensus, hæreticus,
degradatus, validè ordinat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

CONCLUSIO II.

Omnis Episcopus, etiam excommunicatus, suspensus, hæreticus, degradatus, valide ordinat.

Hæc Conclusio supponit, Episcopatum esse verum Ordinem, cujus character indelebilis sit, sicut character Sacerdotii. Veluti ergo quilibet Sacerdos bonus juxta ac malus, schismaticus, hæreticus, excommunicatus, suspensus, aut degradatus, valide consecrat, ut probavimus Disp. 5. Sect. 2. Concl. 4. per totam; eadem profecto ratione quilibet Episcopus, bonus juxta ac malus; schismaticus, hæreticus, excommunicatus, suspensus aut degradatus, valide ordinat.

Quæris, quæ sit illa ratio? Respondeo; quia tam Consecratio, quam Ordinatio, est actus Ordinis, & non jurisdictionis; jam autem Ecclesia solam jurisdictionem potest auferre; minime sacrum Ordinem, cum imprimatur character indelebilem; quamvis ergo possit impedire & prohibere executionem seu actum Ordinis, tamen nequit eum invalidare seu reddere irritum, si aliis legitime fiat.

Potest ergo Ecclesia Episcopum excommunicare, & per consequens auferre omnem ejus jurisdictionem, ita ut nullus actus jurisdictionis, puta excommunicare, absolvere, dispensare &c. valeat; potest eum suspendere ab executione Ordinum, ita ut illicitè consecret, confirmet, ordinet, potest eum degradare sive spoliare omni dignitate & honore Episcopali, omnibus privilegiis Episcopalibus &c. attamen si talis Episcopus attentet consecrare, confirmare, aut ordinare, quod factum fuerit servatis servandis, id est, servata debita materia, forma, & intentione; robotis firmitatem obtinebit: Multa quippe fieri prohibentur, quæ si facta fuerint, obtinent robotis firmitatem. c. Ad Apostolicam, 16. de Reg.

Atque hæc est communissima sententia, supposito, sicut dixi, quod Episcopatus sit Ordo imprimens indelebilem characterem; eamque in terminis docet Scotus 4. dist. 25. q. unica n. 14. dicens: De secundo articulo principali certum, est de quinque panis ultimis (puta infamia, irregularitate, excommunicatione, interdicto & suspensione) quod non prohibent à collatione, vel susceptione Ordinum de facto, ut probatur per Aug. 1. q. 1. Quod quidam. Et est ratio; quia cum illis panis potest stare & ratio ministræ, & susipientis, & intentio, & alia necessaria hinc inde. De jure autem prohibent, ita quod illicitè attentetur contrarium, tamen si attentatur, hoc fit, quod intenditur.

De prima autem pena, scilicet degradatione, maxime si fiat circa Episcopum, dubium est, utrum excludat conferre Ordines de facto. Ita Doctor Subtilis: Et ratio dubitandi est. Nam si Episcopatus

Bbbb z non

26. Prohibitio Concl.

27. Ecclesia potest Episcopum privare sua jurisdictione.

28. Infamia, irregularitas &c. non excludunt conferre Ordines de facto, ex Scoto.

Secus de jure.

A degradatione excludat de facto?

Ratio per

tem, sed in bonum totius Ecclesiæ, id est, omnium Christi fidelium: ergo populus fidelis habet potestatem ordinandi, eligendi, mittendi, negatur Consequentia; nisi hoc sensu, quo ea, quæ conceduntur Magistratui, aut Principi, dicuntur concedi Reipublicæ, adeoque quæ possunt fieri à Principe, dicuntur posse fieri à Republica, & quæ per Principem vel Magistratum fiunt, dicuntur fieri à Republica.

24. Quo sensu populus fidelis accipit Claves.

Quo sensu Ecclesia dicitur firmamentum veritatis. 1. Tim. 3. Tit. 2.

25. Quæ ratione solus Episcopus sit minister ordinarius.

Tali, dico, sensu populus fidelis seu Ecclesia accipit Claves, id est, potestatem ligandi atque solvendi; quia Petrus, qui erat Caput Ecclesiæ, accipit illam potestatem, & tali sensu Ecclesia dicitur absolvere & ligare, & dicitur habere jus seu potestatem eligendi, mittendi Episcopos, & Pastores, ordinandi Sacerdotes & alios Clericos; quia Pontifex, qui est Caput Ecclesiæ, absolvit & ligat, habet jus eligendi, mittendi, ordinandi, & omnia hæc facit tamquam Caput Ecclesiæ seu fidelis populi.

Et simili ratione Ecclesia dicitur columna & firmamentum veritatis apud Apostolum 1. Timot. 3. v. 15. *Ut scias, quomodo oporteat te in domo Dei conversari, quæ est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum veritatis.* Quia dictum est Petro, qui est Caput Ecclesiæ: *Ego rogavi pro te ut non deficiat fides tua.* Luc. 22. v. 32.

Sicuti ergo, quod pars corporis facit, totum corpori tribui solet; licet reliquum corpus neque præter unquam, neque præteresse possit, quod est illius partis proprium; v. g. videt totus homo oculis, tamen nulla ratione queat lingua, manibus, pedibus, aliove membro videre; ita quoque dici posset, totam Ecclesiam ordinare Sacerdotes, Episcopos eligere, & mittere Pastores, quia id facit per Pontificem, qui est Caput Ecclesiæ & alios Episcopos, qui sunt oculi Ecclesiæ, tamen nulla ratione per laicos possit id facere.

Ut ergo finem imponamus huic controversiæ, dicimus cum Ecclesia Catholica, solum Episcopum esse Ministrum ordinarium Sacramenti Ordinis; non tantum, quia ad ipsum solum pertinet imponere manus, quod etiam admittit Calvinus supra §. 16. ibi: *Hæc postremum habendum est, non universam multitudinem manus imposuisse suis ministris, sed solos Pastores;* sed etiam, quia nulla aliis competit jurisdictio seu jus imperandi Episcopis, ut certis hominibus à se designatis, manus imponant, quasi hæc designatio foret necessaria ad validam Ordinationem, quod perverse, ut patet ex dictis, negant hæretici, contra quos diffusius disputare, non est nostri instituti.

Progrediar itaque ad alia, de quibus controversatur inter Catholicos. Et primò quæritur; an omnis Episcopus etiam excommunicatus, suspensus, hæreticus &c. valide ordinet? Responsio erit

patre affirmativa.

non est verus Ordo, sed tantum Ordinis dignitas seu eminentia; ut quidam volunt, cum tunc Ordinatio foret actus illius dignitatis, qua ratione valide ordinaret Episcopus, cui per degradationem foret ablata illa dignitas?

29. Occurritur objectioni.

Si dixeris; illa dignitas seu eminentia semper manet cum ipso caractere Ordinis Sacerdotalis, etiam ablata omni iurisdictione. Quæro ego: unde hoc probatur? Sanè non videtur aliud esse illa dignitas seu eminentia, quam amplior potestas iurisdictionis. Quacumque autem iurisdictione in Ecclesia (inquit Scotus 4. dist. 24. q. unica n. 6.) vel per Superiorem suspendi potest, ita quod si tempore suspensionis attentet aliquid facere, nihil facit; vel potest totaliter pro omni tempore tolli.

Scotus.

Unde ibidem sic ait Doctor Subtil. Alii contradicunt Conclusioni, quam tenent ille due via; quia negant Episcopatum esse Ordinem propriè dictum, & ideo nec Ordinem superiorem Sacerdotio, ut dicitur prima via, nec eo inferiorem, ut dicitur secunda; nec dicitur ibi characterem imprimi, sed an sit delectibilis à Papa deponente Episcopum, vel non delectibilis propter consecrationem, cum qua confertur, altercatur inter se, sed vana videtur altercatio, negando Episcopatum esse Ordinem. Quacumque enim iurisdictione &c. ut supra.

30. Sententia Scoti Episcopatum non est Ordo propriè dictus esse delectibilem.

Putat ergo ibi Scotus; supposito, quod Episcopatus non sit Ordo propriè dictus, distinctus à Sacerdotio, imprimens characterem indelebilem, videtur, inquam, sentire, quod Episcopatus sit delectibilis à Papa, non obstante consecratione, cum qua confertur.

Idemque rursum videtur docere 4. dist. 25. q. unica n. 15. ibi: Ad illud de hæresi verum est, quod non excludit de facto, sed de iure excludit, si talis etiam non sit condemnatus. Si verd sit præcisus & condemnatus ab Ecclesia, non confertur Ordines, si Episcopatus non sit Ordo, & possit simpliciter auferri, sicut haberent respondere illi, qui tenent Episcopatum esse non Ordinem, sed quamdam dignitatem additam super Ordines, quæ ad iurisdictionem magis spectat.

31. Contrarium sentiunt Doct. Angel. & Seraph.

Contrarium sentiunt Doctor Angelicus & Doctor Seraphicus, quos alii plures sequuntur. Sed videtur pro magna parte questio de nomine sic enim ait D. Thomas 3. part. in Supplem. q. 38. art. 2. ad 2. Dicendum, quod in promotione ipsius Episcopi datur sibi potestas, quæ perpetuò manet in eo, quamvis dicit non possit characterem, quia per eam non ordinatur homo directe ad Deum, sed ad Corpus Christi mysticum: & tamen indelebiter manet, sicut character, & per consecrationem datur.

Ubi, ut vides, non fundat suam sententiam in eo præcisè, quod illa potestas detur per consecrationem, sed simul in eo, quod indelebiter maneat, sicut character. Verùm cum Ecclesia nullibi definit aliquam potestatem indelebiter manere, præter characterem, cur non melius illa potestas diceretur character? Quippe saltem indirectè ordinat ad Deum, cum per eam Episcopatus conferatur.

scopus aliis conferat potestatem consecranda Corpus & Sanguinem Christi.

Consimiliter Doctor Seraphicus, probè ens, omnem iurisdictionem propriè dictam, quæ datur à Pontifice, ab eodem posse tolli; & per consequens, si Episcopatus solum esset amplior iurisdictione, potestatem ordinandi non fore indelebilem; nusquam Episcopatum vocat potestatem amplioiorem iurisdictionis, sed amplioiorem potestatem ligandi & solvendi; hæc autem duplex est, Ordinis & iurisdictionis.

Equidem Episcopatum posse esse abique omni iurisdictione, nimis clarum est. Unde quando vult probare, Episcopatum hæreticum potestè validè ordinare, magis quam validè absolvi, hanc assignat disparitatem 4. dist. 25. artic. 1. quest. 2. ad 3. ad illud, inquit, quod obicitur de potestate absolvendi, dicens, quod non est simile, quia absolutio Sacerdotalis, non nulli est, aut sine fictione est, nullus autem sciens ab hæretico absolvitur, qui caret fideione. Atque tamen potest dies; quod potestas quadruplex reperitur in ministerio Ecclesie. Quædam namque est fundata super Ordinem principaliter, ut potestas consecranda Corpus & sanguinem Christi. Quædam super iurisdictionem canonice principaliter, ut potestas excommunicandi.

Quædam super Ordinem & eminentiam, ut potestas ordinandi. Quædam super Ordinem & iurisdictionem, ut potestas absolvendi & ligandi in foro parochiali. Et quoniam character auferri non potest, ita potest, quæ consequitur characterem de facto auferri non potest. Sed quoniam iurisdictione descendit ordinandi superiori ad inferius, ita quod plerumque est in summo Pontifice, ideo potest auferri eam, & potestatem, quæ consequitur ipsam. Unde patet excommunicandi eorum potestatem absolvendi & excommunicandi, sicut ordinandi. Utique quia potestas ordinandi non consequitur iurisdictionem, sed eminentiam.

Quæris, quid sit illa eminentia, & quæ, saltem per degradationem, non possit auferri Ecclesie; & si non possit auferri, quare non potest dici imprimere characterem indelebilem, & per consequens, quare non possit dici verus Ordo? Respondet D. Bonaventura 4. dist. 24. p. 2. art. 2. q. 3. in corpore. Cuius Ordinis potestas principaliter sit ordinata ad dispensationem Sacramentorum, & maxime illius Sacramenti matrimonii, scilicet Corporis Domini, ibi est status graduum, & Ordinum ascendendum, & in ultra a Sacerdotio non est gradus Ordinis. Sed tamen intra hunc gradum & Ordinem consistit esse distinctionem graduum & officiorum, quæ tamen novum gradum vel Ordinem non constituunt, ut Archiepiscopatus, Episcopatus, Archiepiscopus, Patriarcha, Pontifex, sicut quæ ultra Sacerdotium non addunt Ordinem nisi gradum novum, sed solum dignitatem & officium. Et hæc potest dici Ordo: sed prout distinguitur contra Sacramentum, dicit dignitatem quamdam vel officium Episcopatum, non est propriè nomen Ordinis, nisi nomen characteris imprimitur, nec nova potestas datur, sed

potestas data ampliat. Vnde sicut non recipit alias Claves, sic nec alium Ordinem. Hæc ille.

Et rursus ad 5. Ad illud, inquit, quod obicitur, quod Ordo est signaculum, in quo spiritalis potestas &c. dicendum, quod Episcopatus deficit quantum ad utramque partem definitionis. Primum namque deficit à ratione Ordinis, quantum ad hoc, quod dicitur signaculum, quia signaculum ibi accipitur pro characterem: & hic non imprimitur in Episcopatu, cuius signum est, quod non potest Episcopus consecrari, nisi sit Sacerdos: & ita per se characterem non imprimi. Amplius deficit; quia non datur ibi nova potestas, sed solum potestas ligandi & solvendi ampliat: & ideo in huius signum baculus pastoralis portigitur. Vnde sicut collatio pallii non dat novum Ordinem Archiepiscopo ultra Episcopum: sic nec collatio baculi, aut annuli, aut mitræ, aut alicuius consimilis ultra Sacerdotem: talia enim potius sunt Sacramentalia, quam Sacramenta: non enim Sacramentalia tantum præcedunt Sacramentum, sed etiam sequi possunt. Hæc tamen Doctor Seraphicus.

34. Per consecrationem Episcopi datur nova potestas.

Sed, salvâ ejus reverentiâ, per consecrationem Episcopi potius datur nova potestas, quam amplietur potestas ligandi & solvendi; quæ enim, potestas confirmandi est potestas ligandi & solvendi? Quis umquam SS. Patrum aut Doctorum Scholasticorum eam sic appellavit? Similiter quis eorum vocavit potestatem ordinandi, potestatem ligandi & solvendi? Et tamen illas potestates accipit Episcopus in sua consecratione; ergo potius novam potestatem, quam ampliorem potestatem ligandi & solvendi, nisi sic placeat eam vocare; quia, secundum communem sententiam, supponit potestatem ligandi & solvendi, & ita totum reducitur ad questionem de nomine.

35. Dignitas Archiepiscopalis non est omnino similis dignitati Episcopali.

Deinde quæro; Archiepiscopus potest amittere suam dignitatem per degradationem? Sed cur non possit; quandoquidem hæc dignitas sit meri juris seu instituti Ecclesiastici? Qui ergo illam instituit, & dedit, cur non poterit eam auferre? Si ergo Episcopatus est similis dignitas, cur non similiter poterit auferri ab Ecclesia, saltem per degradationem? Vel si non est omnino similis, quomodo bene sequitur: Archiepiscopus non imprimi characterem distinctum; ergo nec Episcopatus?

Nunquid Archiepiscopus potest aliquid indelebiter & inamissibiliter facere, quod non potest facere Episcopus; sicut Episcopus potest aliquid, etiam secundum Doctorem Seraphicum, indelebiter & inamissibiliter facere, quod non potest facere simplex Sacerdos? Cur ergo Episcopatus non possit esse proprius Ordo, tamen Archiepiscopus solum foret aliqua dignitas seu eminentia? Ergo D. Bonaventura non videtur rectè argumentari ab Archiepiscopatu ad Episcopatum; alioquin, sicut dixi, sequeretur, Episcopatum esse amissibilem per degradationem, sicut est amissibilis Archiepiscopatus.

Dices; disparitas est, quod Episcopatus consecratur cum aliqua consecratione, secus Archiepiscopatus; jam autem potestas, quæ cum aliqua consecratione confertur, numquam potest tolli; sicut nec consecratio; permanente re consecratâ, nam consecratio calicis semper cum ipso permanet.

36. Obiectio

Resp. Vázquez

Ref. Vázquez. Sed ad hoc argumentum, si solum naturam consecrationis in universum consideremus, bene respondet Vázquez disp. 243. c. 2. quàmvis verum sit, potestatem, quæ confertur cum consecratione aut benedictione rei, numquam tolli permanente consecratione aut benedictione, tamen si benedictio & consecratio essent solum ex jure Ecclesiastico, & potestas cum ea eodem jure conferretur, posset voluntate etiam Ecclesiæ tolli consecratio & benedictio, permanente re consecratâ, aut benedictâ, & ex consecrata profana res fieri, ac proinde potestas, cum hac benedictione aut consecratione collata, etiam auferri. Hæc ille. Nec video, quid possit opponi.

Nonne de facto Ecclesia consecrata polluitur sanguinis aut seminis effusione, & aliis quibusdam actibus, ita ut indigeat reconciliatione? Cur similiter non potuisset Ecclesia facere, ut iisdem actibus tota consecratio periret, ita ut de novo debuisset consecrari, ac si numquam fuisset consecrata?

37. Dignitas Abbatialis potest auferri ab Ecclesiâ uti & Archiepiscopali.

Et verò dignitas Abbatialis, nonne confertur cum aliqua benedictione? Putas autem, quod ideo per Ecclesiam non possit quispiam ea dignitate privari? Immo & Archiepiscopalis dignitas confertur cum aliqua benedictione, ut patet ex Pontificali Romano Tit. de Pallio; & tamen nemo dubitat, Ecclesiam per degradationem Archiepiscopum posse spoliare eâ dignitate, ut supra diximus. Cur ergo similiter, dicit quispiam, non possit Episcopum spoliare suâ dignitate & potestate, tamen cum consecratione collata sit?

Quare dignitas Episcopalis non potest auferri.

Respondeo; quia consecratio Episcopi est verus Ordo, imprimens characterem indelebilem, secus benedictio Archiepiscopi aut Abbatialis. Vázquez supra nu. 21. ait: Potestas & consecratio, quæ divino jure alicui confertur, si vè sit Ordinis, si vè non, nullo facto aut jure Ecclesiastico ab aliquo auferri potest, sed semel collata perpetuò cum ipso usque ad mortem manet; hujusmodi est potestas & consecratio Episcopi; ergo neque degradatione, neque ullo alio modo ab Ecclesia tolli potest. Hæc ille.

38.

Itaque si vè dixeris Episcopatum esse verum Ordinem, si vè dignitatem & eminentiam, à Deo tamen institutum, cum potestate confirmandi & ordinandi, liquet profectò, potestatem ordinandi, semel legitime collatam, ab Ecclesia non posse auferri, etiam per degradationem; adeoque omnem Episcopum, etiam degradatum, valide, quàmvis illicite, ordinare.

Omnis Episcopus etiam degradatus validè ordinat.

Nec obstant jura, quæ in contrarium citantur; nam commodè intelligi possunt, immò debent, de Ordinatione tantum illicita; vel de suspensione ab Ordinis sic suscepti executione; aut certè de Ordinatione invalida, non propter hæresim, excommunicationem, suspensionem, aut degradationem Episcopi ordinantis; sed defectu legitimæ materiæ, formæ, aut intentionis; ut jam ostendo.

39. Obicitur ergo, quod ait Gregorius lib. 3. Epist. 20. & ponitur 9. q. 1. c. 1. Nos consecrationem dicere nullo modo possumus, quæ ab excommunicatis hominibus est celebrata. Sed intellige cum Glossa ibi verb. Celebrata: Præter formam Ecclesie, id est, absque materia aut forma debita.

Dicas ergo (inquit Glossa ibi q. 1. verb. Quod Ordinatio) quod si quis recipiat ultimam manus impositionem (id est, Ordinem Episcopalem) in Ecclesia, si extra, dum tamen forma Ecclesie servetur in ordinando (id est, adhibeatur debita materia & forma, à vero ministro, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia) semper ordinem confert, sed non semper executionem, & hoc si sciens, si vero ignorans ordinatur ab eo. Sed in hoc solo est differentia, quod ordinati ab Episcopis, qui recipiunt ultimam manus impositionem in Ecclesia, si ignorantes, si vero sciens, si aliis digni fuerint, possunt tolerari &c. Si autem sunt ordinati ab Episcopo, qui extra Ecclesiam recipit manus impositionem, si sciens nunquam tolerantur: si ignorans, & hoc probaverit, tolerantur (id est, admittuntur ad executionem Ordinis) ut infra ead. Ordinationes. Hac ergo sit fides tua, quod Hæretici & excommunicati, & depositi vera Sacramenta (Ordinis) conferunt, & verum corpus Christi conficiunt. Ita Glossa.

40. Unde Urb. 2. (& refertur ibidem cap. 4.) scribit, dicens: Ab excommunicatis, quondam tamen Catholicis Episcopis, ordinatos, siquidem non simoniacè Ordines ipsos acceperunt, & si ipsos Episcopos simoniacos non fuisse constituerit; ad hæc si eorum religio sit vita & doctrine prærogativa visa fuerit promereri, penitentia indidit, quam congruam duxeris, in ipsis, quos acceperunt Ordinibus, permanere permittas, id est, exercitium Ordinum, quos acceperunt, eis poteris permittere. Ergo supponit Pontifex, Ordines sic collatos ab excommunicatis fuisse validos, aliqui iteratò conferri debent.

5. Similiter intelligo, quod ait idem Pontifex in Synodo Placentina c. 9. & sequent. & refertur eadem c. 5. Ordinationes, quæ ab Archiepiscopis nominatim excommunicatis facta sunt & ab eis, qui Catholicorum adhuc viventium Episcoporum sedes invaserunt, irritas esse indicamus; nisi probare voluerint, se cum ordinarentur eos nescisse damnatos. Qui verò ab Episcopis quondam Catholicè ordinati, sed in schismate à Romana Ecclesia separatis, consecrati sunt, eos nimirum tam ad Ecclesiam unitatem redierint, servatis propriis Ordinibus misericorditer suscipi jubemus, si tamen vita & scientia eos commendat.

Ubi Gloss. verb. Nisi probare, inquit: His di-

stinguatur inter ordinatos ab illis, qui receperunt ultimam manus impositionem in Ecclesia, & ordinatos ab illis, qui receperunt ultimam manus impositionem extra Ecclesiam, & tam hi, quam illi recipiunt Ordinem, scilicet charactere, sed non executionem. Scilicet ergo in jure dicitur Ordinatio irrita, quæ solum est illicita, & non tribuit potestatem licite exercendi Ordinem susceperunt.

Sic quippe eadem causâ q. 2. c. 1. Callixtus Papa scribit Epist. 2. ad Episcopos Gallie, dicens: Nullus alterius terminos usurpet, nec alterius Parochianum iudicare, vel ordinare (hoc verum non habetur in originali) aut excommunicare presumat, quia talis iudicatio vel Ordinatio aut excommunicatio vel damnatio nec rata erit, nec potestas ullas habebit.

Et tamen constat ex cap. 10. eadem q. 2. quod est Urbani Papæ in Epist. ad Hugonem Lugdunensem Archiepiscopum, ejusmodi Ordinationem esse validam; sic enim scribit: Legationis Parochia (aliàs, Ecclesia) Clericos, quos una statuta Canonum ab alterius Parochia Episcopo ordinatos literarum tuarum significatione manifestam graduum suorum honore recipere religionis tue prudentia poteris, si eis aliàs canonice & sine preiudicio aliqui ordinatos constitueris: si tamen eorum privilegium vitam id indulgentia perspexeris promereri.

Ex his facile respondetur ad cap. 2. q. 9. Excommunicati licet manus imponant, quæ potestatem ordinandi non habent. Vbi autem illius manus impositio, vulnus infigitur. Unde reterari necesse est, quod minimè probatur esse collatum. Respondetur, inquam, nullius esse auctoritatis, & continere manifestam falsitatem, si locum de Ordinatione, in qua servata est forma Ecclesie.

Hinc respondeo ad cap. 3. ead. quod est Urbani Papæ Epist. 4. alias 5. Per illicitam manus impositionem vulneratum caput illi, qui videtur aliquid recepisse, habebat: & ubi videtur nihil accepisse, necesse est medicinam adhibere, quæ infusa fuerit macula, id est, reterari necesse est, quod legitime actum aut collatum minimè probatur, si potestatem esse debet. Nam quomodo honorem potestatem non habuit, invenire non possum.

Respondeo, inquam, hunc Pontifex qui de Ordinatione, facta à Chorepiscopis, quos ipse non videtur agnovisse pro veris Episcopis, ut patet ex illa Epist. Quid ergo mirum si reterari necesse est, quod legitime actum aut collatum minimè probatur? Supponitur quippe, non fuisse servatam formam Ecclesie, id est, non fuisse Ordinem collatum à vero ministro, id est, Episcopo; sed à simplici tantum Sacerdote, absque speciali commissione Pontificis, adeoque reverè Ordinem fuisse servatè collatum. Itaque propter jam citata, & similia jura, quæ videri possunt in Concilio. 2. non est recedendum à communi sententia.

43. Objectio ex Arriaga. Sed aliam difficultatem movet hic Arriaga disp. 57. n. 2. dicens: In nostra sententia, quâ diximus, relictam fuisse à Christo Ecclesiæ determinationem eorum signorum, collatorum talis Ordinis, posset aliquis dicere, liberum etiam fuisse Ecclesiæ determinare, ut signum adhiberetur ab excommunicato, aut hæretico, non sit verum signum ad placitum; uti adhibendo has vel illas accidentales solemnitates, efficit Ecclesia, ut contractus clandestinus, non esset verus contractus, ac proinde nec sufficiens materia Matrimonii.

Ratio à priori & universalis est, quia in signis ad placitum potest Republica exigere has vel illas conditiones, quibus ablatis cesser in ea re ratio signi: potuit ergo Ecclesia requirere, ut Episcopus eas voces proferens, & manus imponens, non sit hæreticus, vel excommunicatus, ad hoc ut illa exteriora signa, sit verè signa collati Ordinis. Nam ea impositio potest diversissimè usurpari, vel pro signo Absolutionis à peccato, sicut multi Confessarii antequam dent Absolutionem facere solent, vel pro maledictione; sic è contrario senes illi, ut ostenderent Susannam ream, manus illi supra caput imposuerunt. Potest ergo Ecclesia efficere, ut impositio manuum ab Episcopo hæretico, non sit signum ad placitum collati Ordinis Sacerdotalis &c. Hactenus Arriaga. Et eadem est ratio de Episcopo degradato, ut ibidem docet n. 10.

44. Prima responsio. Fortè responderi posset, Christum Ecclesiæ reliquisse determinationem materiæ; sed per se instituisse & determinasse in individuo ministrum; scilicet omnem verum Episcopum, bonum juxta ac malum, excommunicatum &c. Jam autem Ecclesia ita determinando materiæ, etiam determinaret ministrum, & facere posset, ut solus bonus Episcopus, immo solus Episcopus Romanus validè hoc Sacramentum conferret, quia posset velle, ut impositio manuum publici peccatoris, aut alterius Episcopi, quàm Romani, non sit signum ad placitum collati Ordinis Sacerdotalis. Quod an Arriaga admitteret, nescio.

45. Secunda responsio. Atque ut Ecclesia posset facere, ut impositio manuum ab Episcopo hæretico, aut degradato, non foret materia essentialis (de quo nullo modo dubitat Arriaga) autumas, quia sic fecerit? Constat ex Conciliis & Pontificali Romano sic non fecisse; nihil enim aliud dicunt, quàm impositionem manuum, aut traditionem instrumentorum esse materiæ; quod autem debeat fieri ab Episcopo non hæretico, non excommunicato, non degradato &c. ne verbulo quidem meminerunt; ergo nos rectè concludimus, eam non excommunicationem, non degradationem, non hæresim &c. neutiquam de facto esse conditionem essentialem ex parte materiæ, ad hoc, ut illa traditio instrumentorum, aut impositio manuum, sit re ipsa

signum ad placitum traditæ potestatis; ergo cum aliunde potestas ex parte ipsius Episcopi non possit auferri, eo ipso Episcopus, sive hæreticus, sive excommunicatus, sive degradatus, validè per istam traditionem instrumentorum, aut impositionem manuum ordinabit.

Sicut si Tridentinum non dixisset, ad valorem matrimonii requiri præsentiam Parochi, & duorum testium, nemo dubitaret de valore matrimonii clandestini; quoniam ex natura rei non ostenditur necessaria illa præsentia. Ergo cum nec ex natura rei, nec ex determinatione divina, non hæresis, non excommunicatio, non degradatio Episcopi, sint conditiones necessariæ, ad hoc, ut traditio instrumentorum, aut impositio manuum sit signum ad placitum traditæ potestatis, nisi expressis verbis Ecclesia illam conditionem determinet, nec potest, nec debet censeri essentialis; quod cum non faciat ut patet ex dictis, persistendum omnino in Conclusionem, & dicendum cum communi sententia, omnem Episcopum, bonum juxta ac malum, hæreticum, excommunicatum, suspensum, degradatum, validè ordinare, dummodo de cetero servet formam Ecclesiæ.

Petes pro fine; an requiratur ex parte Episcopi, ut habeat eum Ordinem, quem collaturus est. Et quidem si agitur de licito, jure communi prohibetur quis ministrare in superiori Ordine, seu illum actum illius facere, nisi prius acceperit inferiorem Ordinem; qui illi deest, argumento cap. unici de Clerico per saltum promoti ibi: *Mandamus quatenus condignam penitentiam pro hujusmodi negligentia iniungas eidem: quâ peractâ (quia non intelligitur iteratum quod factum esse nescitur) ipsum in Diaconum ordinare procuret; & sic de misericordia eundem ministrare permittas in Ordine Sacerdotis, quem prius susceperat.* Ergo ante susceptum Ordinem Diaconatus non poterat ministrare, immo de misericordia non poterat Episcopus eum permittere celebrare.

46. Quod ergo hic queritur est; an Episcopus v. g. non Diaconus, sicuti ex antedictis suppono, aliquem posse esse, validè conferret Diaconatum. Ratio negandi est; quia *Quis hominum, licet more humano loquamur, dare potest, quod non habet?* inquit Damasus Papa Epist. 4. aliàs 5. volens probare Ordinationem à Chorepiscopis fuisse nullam.

47. Atque pro hac sententia solet citari Doctor Seraphicus 4. dist. 25. art. 1. q. 1. ad 6. ubi sic ait: *Sine cunctatione verum est, quod nullus dat alii maiorem dignitatem, quàm habeat: nec minimum Ordinem dare potest, quem non habet.* Interim communis sententia est in oppositum, & affirmat, Episcopum non Diaconum, posse validè ordinare Diaconum; licet enim non habeat Diaconatum formaliter, habet tamen eminenter; quia Ordo Episcopalis continet eminenter alios inferiores.

46. An Episcopus possit conferre Ordinem, quem non habet.

47. Ratio pro parte negatîva.

Damasus.

quæm videatur sequi Doctor Seraphicus.

Communis sententia est in oppositum.

48.
Respons. ad
auctorita-
tem Damasi.

Ex quo patet responsio ad auctoritatem Pontificis, qui nihil aliud voluit significare illis verbis, quam potestatem Pontificiam seu Episcopalem esse necessariam, ut quis alium possit validè ordinare; loquebatur quippe de Chorepiscopis, quibus ipse auferre volebat omnem potestatem ordinandi, non quia carerent ipsi omni Ordine, quem conferebant; sed quia Pontificiam potestatem non haberent, ut virtute illius aliis inferiores Ordines præberent.

Sic enim ait Pontifex: *Et illi, qui Pontificatûs apicem non habebant, quomodo ea, que non habent, dare poterant? Quoniam nihil in dante erat, quod ille posset accipere. Aut quis hominum, licet more humano loquamur, dare potest, quod non habet? Præsertim quum Pontifices non erant, ea que solis Pontificibus debentur, dare non poterant. Et propterea magis vulnerabant capita, que per manus impositionem tangebant, quam ea, que eis collata non erant, per aliquam benedictionem darent.*

49.
Respons. ad
Doctorem
Seraphic.

Eodem modo intelligendus venit Doctor Seraphicus, qui eo loci nihil aliud intendit, quam minorem à majori benedicendum, quod verum erit, tamen Episcopus non Diaconus validè possit ordinare Diaconum. Subscribo ejus verba: *Dicendum, quod infallibiliter verum est, quod dicit Apostolus, Quod minor à majori benedicatur, pro statu, in quo benedicatur: nam sine cunctatione verum est, quod nullus dat alii maiorem dignitatem, quam habeat: nec minimum Ordinem dare potest, quem non habet (in se vel in æquivalente) & ideo Episcopus consecrans Atibi-episcopum vel Papam, omnino non tribuit ei nisi consecrationem Episcopalem.*

50.
Aliquis potest
quid
piam dare,
quod ipse
formaliter
non habet.

Profectò quempiam posse dare, quod ipse formaliter non habet, nimis clarum est in Baptismo & Confirmatione; nemo quippe dubitat, non baptizatum posse validè baptizare; non confirmatum posse validè confirmare; cur ergo non Diaconus non posset validè ordinare Diaconum? Immo si verum est, quod Ordo Episcopalis possit subsistere sine Ordine Sacerdotali, cur Episcopus non Sacerdos, non posset validè ordinare Sacerdotem?

Non video quid possit obstarè, nisi voluntas Christi, quæ determinasset pro ministro essentiali, Episcopum habentem formaliter illos Ordines, quos confert; de illa autem voluntate nobis non constat, immo communis sententia contrariam supponit; quæ uti admittit, non Diaconum posse fieri Sacerdotem, ita concedit, verum Episcopum posse conferre Diaconatum, etiam si non sit ipse Diaconus.

Si autem à me queritur; an ad conferendos singulos Ordines sufficiat unus Episcopus, an verò plures requirantur? Respondeo citius:

CONCLUSIO III.

Ad Ordinationem Episcopalem tres Episcopi adhibendi sunt, saltem necessitate præcepti; et etiam necessitate Sacramenti, sub iudice lis est: ad ceteros Ordines sufficit unus.

Incipio à certioribus, uti est imprimis prima pars Conclusionis, quæ satis constat ex perpetua & universali praxi Ecclesiæ, quam improbare summæ dementia foret, accedere præsertim Pontifici Romano, quod Clemens VIII. Bullâ: *Ex quo*, ei præfixa, præcipit recipi & observari in omnibus universi terrarum orbis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus & locis, etiam exemptis, si quæ sint. In hoc autem Pontifici præscribitur unus Episcopus ad conferendos quatuor minores Ordines, & tres majores.

Atque in eodem Pontifici pro consecratione electi in Episcopum, præscribitur unus Episcopus Consecrator, & alii ad minus duo Episcopi Assistentes; ergo ad consecrationem Episcopalem tres Episcopi adhibendi, saltem necessitate præcepti, quæ est prima pars Conclusionis; æque certa ac ultima, clarius elucidanda ex dicendis circa secundam partem, quæ sub iudice est, id est, de qua adhuc nihil omnino certum statui potest; quia dependet à voluntate Christi, quæ hæctenus non est satis declarata pro una, aut altera parte, uti patet ostendo.

Itaque prima sententia docet, ad veram Ordinationem Episcopi necessariis esse pariter tres ut minimum Episcopos, tamquam ordinarios Ministros. Ita Vasquez disp. 243. c. 6. Et probat primùm, testimoniis Pontificum, quorum princeps est Anacletus in Epist. ad cretali c. 1. ubi sic ait: *Consultationibus vestris plenius respondissemus si licuisset: sed infirmitas reliquarum oppressionum onere pressu erentes (pro Domino tribuit, & ut à beato Petro Principe Apostolorum sumus instructi, à quo & Presbyter ordinatus) scribere vobis (sicut petisistis) non ausimus.*

Ordinationes Episcoporum auctoritate Apostolica omnibus, qui in eadem fuerint provincia, Episcopi sunt celebranda. Qui simul convenientes, seriosè diligenter agant, etiam si cum omnibus celebrantur, & manus cum sanctis Evangelis, quæ præcipitur, sunt imponentes Dominica die hora tertia orantes, sacrâq; unitione exemplo Prophetarum & Regum, capita eorum (more Apostolorum & Martyrum) ungentes, quia omnis sanctificatio constat in aqua sancto, cuius virtus invisibilis sancto Christum permixta, & hoc ritu solemnem celebretur Ordina-